

Dorgálás és büntetés

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jeremiás 11:18-23; 12:1-6; 14:1-16; 17:1-10; János 3:19

„Gyógyíts meg engem Uram, hogy meggyógyuljak, szabadíts meg engem, hogy megszabaduljak, mert te vagy az én dicsekedésem” (Jer 17:14).

„Ami volt, ugyanaz, ami ezután is lesz, és ami történt, ugyanaz, ami ezután is történik; és semmi nincs új dolog a nap alatt” (Préd 1:9). Nincs semmi új a nap alatt? Ez különösen akkor igaz, amikor Isten prófétáinak életéről és munkájáról esik szó, mert arra hívtak el, hogy a figyelmeztetés és dorgálás üzenetét vigyék el azoknak, akiknek mindezekkel tisztában kellene lenniük. Azok a próféták, akik hűségesek maradtak elhívásukhoz, gyakran erős ellenállásba ütköztek, sokszor megtorlásban is részük volt, főleg azoktól a lelki vezetőktől, akiknek elsőként kellett volna figyelni rájuk. Nem csoda, hogy Jézus ezt mondta: *„Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok! Mert építitek a próféták sírjait és ékesgetitek az igazak síremlékeit. És ezt mondjátok: Ha mi atyáink korában éltünk volna, nem lettünk volna az ő bűntársaik a próféták vérében” (Mt 23:29-30).*

Ezen a héten elkezdünk Jeremiás próbáival foglalkozni. Úgy tűnik, a szolgálata szinte csak dorgálásból és büntetésből állt: ő dorgált, míg a vezetők megbüntették őt.

A KÉT ÚT

Mózes első könyve kezdeti fejezeteitől *A jelenések könyve* utolsó fejezetéig a Biblia két lehetőséget vázol fel arra, hogyan éljünk: vagy követjük az Urat teljes szívünkben és lelkünkben, vagy nem. Jézus elmondta, méghozzá olyan szavakkal, amelyeken néhányan megütköztek: „*Aki nincs velem, az ellenem van, és aki nem velem gyűjt, az tékozol*” (Lk 11:23, RÚF). Ez teljesen egyértelmű kijelentés a lelki valóságról, ami több annál, mint amit szabad szemmel láthatunk vagy amit józan ésszel megérthetünk. Ez már a nagy küzdelem területe, a maga teljes valóságában. Mégis, bizonyos értelemben Jézus nem mond itt semmi újat vagy radikálisat, mert ez mindig is így volt.

Olvasd el Jer 17:5-10 verseit! Milyen fontos lelki alapelveket találunk itt, különösen a Krisztus és Sátán közötti nagy küzdelem fényében?

E szavak elsődleges jelentése valószínűleg visszatükrözi Júda politikai bizonytalanságát. Az Úr meg akarta értetni velük, hogy egyedüli segítségük benne van. Nem politikai és katonai erőben kell bízni, amit ugyan megtanultak, de már túl későn. Isten felhasznál embereket, hogy segítsenek nekünk, de bizalmunkat belé kell helyeznünk. Sosem ismerjük teljesen mások indítékait, de mindig tudhatjuk Isten ránk vonatkozó szándékait.

Jó okkal figyelmeztet Jer 17:9 a szív csalárdságára. Az eredeti héber szöveg azt mondja, hogy a szív csalárdabb mindennél. A bűn szörnyű fizikai tünetei nem olyan borzalmasak, mint a morális és lelki hatások. A gond az: a szívünk oly mértékben csalárd, hogy nem tudjuk felmérni, mennyire rosszak ezek a hatások. Jeremiás idővel a saját bőrén tapasztalta, hogy mennyire gonoszak lehetnek az emberi szándékok.

Hogyan tanulhatunk meg jobban bízni az Úrban, mint korábban? Milyen hitbéli lépéseket tehetünk ma, hogy azt tegyük, ami helyes az Úr szemében?

JÚDA BŰNE

Természetesen Jeremiás feladata nem volt könnyű. Néhány ember elferdült módon örömet leli abban, hogy mások bünére mutogat, de a legtöbben ezt különösen kellemetlen feladatnak tartanak, főleg a szavaik által kiváltott hatás miatt. Bár egynéhányan, hallva a dorgálást, megtérhetnek és megreformálhatják életüket, általában mégsem ez a helyzet, főként ha a dorgálás éles és erős. Jeremiás szavai, mint más prófétáké is, éppen ilyenek voltak: élesek és erősek.

Olvasd el Jer 17:1-4 verseit! Milyen figyelmeztetéseket adott itt Jeremiás a népnek?

A szívbe vésett bűn jelképe különösen hatásos. Rámutat a korrupció mélységére. Ez nemcsak arról szól, hogy a bűn tollal rá lett írva a szívre, hanem hogy belevésődött, beleivódott egy íróeszköz segítségével. Ez még fontosabbá válik, amikor eszünkbe jut az Úr szava a júdai királyság őseihez: „*Hogyha hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, megtartván az ő parancsolatait és rendeléseit, amelyek meg vannak írva e törvénykönyvben, és ha teljes szívedből és teljes lelkedből megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez*” (5Móz 30:10; vö. Zsolt 40:8; Jer 31:33). A szív teljességéből kell erednie az Isten iránti szeretetnek és a törvénye iránti engedelmességnek. Ehelyett viszont a bűn – a törvényszegés – vésődött a szívükbe (1Jn 3:4).

„Az Isten törvénye őrzésére vállalkozók közül senki se áltassa magát azaz, hogy a parancsolatok külsőséges tiszteletben tartása megvédi az isteni igazságszolgáltatástól. Senki se utasítsa vissza a bűnei miatt kapott feddést, és senki se vádolja túlbuzgósággal Isten szolgálait, amikor meg akarják tisztítani a táborat a gonoszságtól. A bűngyűlölő Isten felszólítja azokat, akik a törvény megtartóinak vallják magukat, hogy forduljanak el minden bűntől (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 260. o.).

A szívbe vésődött bűn? Félelmetes gondolat, nem igaz? Ösztönöz-e ez a kép bennünket arra, hogy valóban megtisztítsuk a szívünket? Mi az egyetlen módja a kívánt cél elérésének?

JEREMIÁS FIGYELMEZTETÉSE

„Az ítélet pedig az, hogy a világosság eljött a világra, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert a cselekedeteik gonoszak” (Jn 3:19, RÚF).

Jeremiás történetének szomorú fejezete az, hogy olyan emberek fordultak szembe vele, akiket az Úr rajta keresztül megpróbált megmenteni. Isten a bekövetkező katasztrófától akarta megóvni őket. Az a baj, hogy az emberek nem akarják meghallani, amire szükségük van, mivel az az önző, bűnös és romlott kívánságaiknak vetne véget.

Olvasd el Jer 11:18-23 versét! Mi történik itt? Mire emlékeztetnek bennünket ezek a képek?

Bár az ókori Izraelben mindazok, akik hamisan prófétáltak az Úr nevében, halált érdemeltek, nincs konkrét utalás arra, hogy az anatóbbeliek Jeremiást hamis prófétának tartották volna. Úgy tűnik, véglegesen el akarták hallgattatni. Nem akarták, hogy üzenetét továbbra is hirdesse. Habár a szöveg nem említi, hogyan akarták megölni, a kutatók úgy tanítják, hogy mérgezéssel.

Amint tudjuk, Anatót Jeremiás szülővárosa volt, és az ott élők visszautasították az üzenetét, sőt még meg is akarták őt gyilkolni. Ez volt a kezdete a még szélesebb körű elutasításnak, ami alól csupán a „maradék” számított kivételnek.

Természetesen mindez Jézus áldozatát vetíti előre, ami a „megöletett Bárány” képe. Bizonyos értelemben Jeremiás előképe volt Krisztusnak, nem mint áldozati bárány, hanem abban, hogy határozott ellenállást tapasztalt azoktól, akiken segíteni szándékozott. Jeremiás életéből ez arra emlékeztet, hogy Jézus milyen nehézségeken ment keresztül a szolgálata kezdetén (Lk 4:14-30).

Mikor történt meg veled legutóbb az, hogy hallottál valamit, amit igaznak tartottál, de egyszerűen nem akartál figyelni rá? Mi volt a kezdeti reakciód? Ilyen esetekben miért kell megtanulni a kereszthordozást?

JEREMIÁS SIRALMA

Jeremiás könyvének első fejezeteiben az Úr figyelmezteti szolgáját, hogy prófétai munkája nem lesz könnyű. Elhívásakor elmondta neki, hogy Júda hercegei, királyai, papjai és a nép „*viaskodni fognak ellened*” (Jer 1:19). Ugyanakkor az Úr azt is felfedte neki, hogy vele lesz és az ellenségei „*nem győzik le*” (Jer 1:19). Viszont bizonyára nem jelentett örömhírt számára, hogy saját népe fog viaskodni ellene. Jeremiás kezdetben csak a töredékét ismerte a rá váró nehézségeknek, és amikor a próbák bekövetkeztek, érthető módon szenvedett.

Noha Jeremiás a saját nehézségeiről szólt, ezen túlmenően milyen egyetemes jelentőségű üzenetet hordoz Jer 12:1-4? Milyen a próféta hozzáállása azokhoz, akik bántották őt? Mit árul el ez arról, hogy még Isten leghűségesebb szolgálói is emberek?

Jer 12:1 az Ószövetség jogi nyelvezetével íródott. A héber szavak, úgy mint „igaz”, „peres kérdések” és „perlek” mind az igazságszolgáltatás összefüggésében olvashatók. A próféta haragszik az őt ért sérelmek miatt és „pert” indít (5Móz 25:1) az Úr ellen. Panaszát így fogalmazza meg: Miért élnek jól a gonoszok, miközben neki, Jeremiásnak, aki Isten akaratát cselekszi, hatalmas próbák nehezítik az életét?

Láthatjuk, hogy Jeremiás nem rejti el emberi természetét. Azt kívánja, hogy mindazok, akik rosszat tettek ellene, kapják meg a büntetésüket. Nem teológusként, nem dogmatikai szempontból kérte ezt, hanem bűnös, kegyelemre szoruló emberként, aki mint Jób és Isten számos hűséges embere, nem érti, miért történnek vele ezek a dolgok. Miért kellett neki, Jeremiásnak, az Úr szolgájának Isten igazságát kijelenteni a lázadó népnek? Miért kellett elszenvednie szülővárosa álnok összeesküvéseit? Bizott az Úrban, mégsem értette meg, hogy miért történtek ekként a dolgok.

Miképpen tanulhatunk meg jobban bízni az Úrban, még annak ellenére is, hogy a velünk történő dolgok gyakran értelmetlennek tűnnek?

KÉTSÉGBEEJTŐ HELYZET

Olvasd el Jer 14:1-10 verseit! Mi történik itt?

Aszály sújtotta az országot, város és falu, szegény és gazdag egyaránt szenvedett a szárazságtól. Az állatvilág sem bírta már víz nélkül. A városok előkelőségei a kapukban várták vissza szolgálikat, hátha felleltek valahol vizet. Ám a források kiapadtak, nincs víz, nincs kenyér, megszűnik az élet. A nyomor napról napra fokozódott. Az emberek gyásruhába öltöztek és némán a földre tekintettek. Majd hirtelen térdre borultak és kétségbeesett ima szakadt fel belőlük.

Ilyen súlyos természeti katasztrófa idején megszokott volt a jeruzsálemi templomba zárandokolni (Jóel 1:13-14; 2:15-17), böjtölni és különleges áldozatokat bemutatni Istennek.

Jeremiás tapasztalta népének buzgóságát, de jól tudta, hogy nem Isten kellett nekik, csupán a víz! Ez még inkább szomorúsággal töltötte el a prófétát. Jeremiás is a könyörgők között volt, azonban neki nem a víz kellett, hanem Isten kegyelme és jelenléte. Rádöbrent, hogy a nagy katasztrófának nincs vége, csupán most kezdődik, ez még csak a nyitánya. Isten belelát népe szívébe, és tudja, ha most megkegyelmez Izraelnek és megszűnik az aszály, azonnal eltűnik a bűnbánat is. Az emberek mindent megtesznek, hosszú jeruzsálemi zárandoklatra indulnak, imádkoznak, böjtölnek, gyásruhát vesznek magukra, áldozatot hoznak, de egyet nem tesznek meg: nem hajlandók megtérni! Az emberek csak a nehézség következményeit akarták megszüntetni, nem az okot, ami valójában a bűnük és az engedetlenségük volt.

Olvasd el Jer 14:11-16 verseit! Hogyan értjük meg a mondanivalóját?

Isten megtiltja Jeremiásnak az imádságot. *„Ne könyörögj e népért, az ő javára”* (Jer 14:11). Pedig a közbenjáró imádság egyik legszebb részét láthatjuk Jeremiás imádságában: *„Ha bűneink ellenünk tanúskodnak: cselekedjél Uram a te nevedért, mert temérdek a mi törvényszegésünk és vétkeztünk ellened”* (Jer 14:7)! Habár a Biblia azt tanítja, hogy *„szüntelen imádkozzatok”* (1Thessz 5:17), ebben az esetben az Úr, aki kezdettől ismeri a véget, felfedi Jeremiás előtt, mennyire bűnös és romlott is ez a nép. Természetesen Isten ismeri a jövőt, de mi nem. Az Újszövetség felhívása, hogy imádkozzunk még ellenségeinkért is, nem veszít semmit a jelentőségéből.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Jeremiás ugyanazzal vívódott magában, mint mi: hogyan értelmezhetjük a gonoszságot? Talán itt van a probléma, ha megpróbáljuk értelmezni azt, ami „értelmetlen”.

Ellen G. White írt erről: „A bűn eredetére lehetetlen olyan magyarázatot találni, ami megindokolná létezését. A bűn »betolakodó«, amelynek jelenlétét nem lehet megindokolni. A bűn titokzatos, érthetetlen; mentegetése egyenlő volna igazolásával. Ha mentséget lehetne találni rá, vagy okot létezésére, akkor megszűnne bűn lenni” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 438. o.). Cseréljük fel a *bűn* kifejezést a *gonosz* szóval és a kijelentés ugyanúgy értelmes lesz: *A gonoszság eredetére lehetetlen olyan magyarázatot találni, ami megindokolná létezését. A gonoszság „betolakodó”, amelynek jelenlétét nem lehet megindokolni. A gonoszság titokzatos, érthetetlen; mentegetése egyenlő volna igazolásával. Ha mentséget lehetne találni rá, vagy okot létezésére, akkor megszűnne gonoszságnak lenni.*

Amikor egy tragédia bekövetkezik, halljuk, amint emberek mondják, vagy mi magunk is hasonlóan gondoljuk: *Nem értem! Ennek semmi értelme!* Nos, nagyon is jó oka van, hogy nem értjük: mert érthetetlen. Ha értenénk, ha logikus, racionális lenne, akkor nem lenne annyira gonosz, nem lenne annyira tragikus, mert értelmes célt szolgálna. Fontos emlékezni arra, hogy a gonoszság, a bűn gyakran nem magyarázható meg. Ami számunkra elérhető, az a kereszt valósága, amely felfedi Isten szeretetét és jóságát, a megmagyarázhatatlan gonoszság ellenében, amit a bűn okozott.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Gondolkozzunk el azon, hogy sem a gonoszság, sem a szenvedés nem nyer értelmet, nincs rájuk racionális és jó magyarázat. Miért jobb ez így? Gondold végig! Egy borzalmas tragédia sújt le: talán egy gyermek hal meg egy szörnyű betegségben több évnyi szenvedés után. Azt gondoljuk, hogy ilyenkor létezik jó és racionális magyarázat? Nem egyszerűbb ezt a bűnös világunkban jelenlévő gonoszság következményének tulajdonítani? Beszéljétek meg a csoportban!**
- 2. Gondoljunk Ellen G. White prófétai szolgálatára! Milyen értelemben terhel ma is némelyeket felelősség azért, mert úgy viszonyulnak hozzá, mint ahogyan Jeremiáshoz viszonyultak egyes kortársai?**

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET:

LEGYEK, AMI AKAROD!

Legyek a kezekben virág,
ami ontja, ontja illatát,
és felüdülnek általa sokan,
és keresnek Téged boldogan!

Legyek hegedű, melynek hangja
messze-messze száll,
és felfigyelnek arra a dalra,
amely Rólad szívből muzsikál!

Legyek vihar, ha Te akarsz,
amely bűnös szívekben kavarg,
mert szólni mertem Rólad,
és a szó: hatalom volt, bűnöket rontó!

Legyek sárgán hulló falevél,
melyet mindig odavisz a szél,
ahol bánat van, és rásimul,
s megnyugszik alatta szótlantul!

Legyek hegyek tövénél zúgó patak,
amely visszatükrözi arcodat!
Sodrása mindenhová leviszi,
hogy lássa az is, aki nem hiszi,

hogy van világteremtő hatalom!
Én Istenem, megváltó Krisztusom!
Porba rogyini tanuljon, aki él:
Áldani Téged nagy tetteidér'!